

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2012-03-28
Meddelad i Karlstad

Mål nr
502-12 E

SÖKANDE

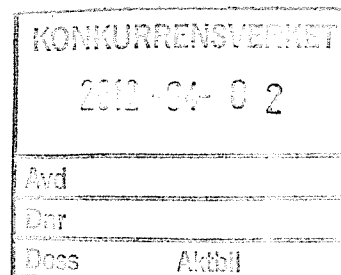
Elplanering & Kontroll i Karlstad AB, 556734-3560
Köpmannagatan 2
652 26 Karlstad

MOTPART

Karlstads kommun
Upphandlingsenheten
651 84 Karlstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Elplanering & Kontroll i Karlstad AB:s ansökan om att avtalet mellan Elektrotekniska Byrån AB och Karlstads kommun ska ogiltigförklaras.

Dok.Id 57533

Postadress
Box 568
651 12 Karlstad

Besöksadress
Rådhuset, Stora
torget

Telefon
054-14 85 00
E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se
www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se

Telefax
054-14 85 30

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

I dom den 25 januari 2011, mål nr 7614-10, förordnade Förvaltningsrätten i Karlstad, efter ansökan om överprövning av Elplanering & Kontroll i Karlstad AB (ELKAB), att Karlstads kommuns upphandling avseende ”Elrevision” (dnr 9517-10) skulle göras om. Domen, som inte överklagats, grundades på vissa angivna brister i förfrågningsunderlag och utvärdering.

I dom den 30 augusti 2011, mål nr 2638-11, fann förvaltningsrätten, i enlighet med den grund ELKAB anfört i första hand, att det avtal som tecknades i februari 2011 med Elektrotekniska Byrån AB (härefter EBAB) skulle ogiltigförklaras på den grunden att upphandlingen borde ha annonserats.

I dom den 3 februari 2012, mål nr 6393-11, upphävde Kammarrätten i Göteborg förvaltningsrättens dom i mål nr 2638-11 och visade målet åter till förvaltningsrätten för prövning av ELKAB:s andrahandsgrund för överprövning.

YRKANDEN M.M.

ELKAB yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att det mellan Karlstads kommun och EBAB tecknade avtalet ska förklaras ogiltigt.

ELKAB anför i huvudsak följande som skäl för sin talan.

Det sammanlagda värdet av det avtal som ingåtts överstiger den gräns för direktupphandling som anges i 15 kap. 3 § LOU. Upphandlingen skulle därmed ha annonserats i enlighet med 15 kap. 4 § LOU. Då någon sådan annonsering inte skett ska avtalet förklaras ogiltigt i enlighet med 16 kap. 15 § LOU.

Av utvärderingen till direktupphandlingen framgår att kontraktssumman uppgår till 260 570 kronor. Direktupphandling får enligt

15 kap. 3 § användas vid upphandlingar där kontraktets värde uppgår till högst 15 procent av gällande tröskelvärde. Gränsen för direktupphandling går därvid vid cirka 287 000 kronor. Av det mellan Karlstads kommun och EBAB tecknade avtalet, punkten 1.2, framgår att "beräknat behov kan komma att justeras (tillkomma/utgå) under avtalstiden". Med hänsyn till Karlstads kommuns agerande i direktupphandlingen för att komma så nära gränsen för direktupphandling som möjligt medför detta avtalsvillkor att det är sannolikt att värdet av den upphandlade tjänsten kan komma att överstiga gränsen för direktupphandling då skillnaden mellan 260 570 kronor och 287 000 kronor endast är marginell. Det framgår också av fast praxis inom området att eventuella förlängningsklausuler liksom avtalsvillkor ska bedömas som att de utnyttjas fullt ut. Då det inte med säkerhet kan bedömas om värdet av kontraktet understiger gränsen för direktupphandling om 287 000 kronor får man i stället anse det motsatta. Detta också med hänsyn till att direktupphandling enbart är ett undantagsförfarande och att värdet av kontraktet då klart ska understiga gränsvärdet för att få användas. I och med att det är fråga om en undantagsregel så ska den upphandlande myndigheten kunna visa att värdet på kontraktet de facto understiger 15 procent av tröskelvärdet. Enbart en uppgift om att objekt inte kommer att tillkomma är dock inte tillräckligt med hänsyn till att det bör ha funnits en anledning till att avtalsvillkoret utformats som det gjorts. I förarbetet till LOU anges klart och tydligt att värdet av en direktupphandling ska uppskattas till det totala beloppet som kan komma att betalas enligt avtalet, exempelvis ska options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjas. Det som ska bedömas är således omfattningen av hela kontraktet och en avtalsklausul som den nu aktuella medför klart att värdet av kontraktet kan komma att överstiga gränsvärdet. I vart fall finns en klar och påtaglig risk för att värdet under kontraktstiden kommer att överstiga gränsvärdet. Det avtal som tecknas binder också EBAB vid att utföra eventuella tilläggsuppdrag vilket ytterligare ger stöd för att värdet av kontraktet överstiger gränsvärdet. Förutom att objekt kan tillkomma anger avtalet (punkten 1.4) att de priser som anbudsgivaren lämnat inte omfattar vare sig isolationsmätningar eller kontrollberäkningar, vilket kan komma att bli nödvändigt beroende på besiktningsutfallet. Detta visar också att det är sannolikt att värdet av kontraktet kan komma att överstiga gränsvärdet för direktupphandling. Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att direktupphandlingen varit tillåten.

Karlstads kommun anser att ELKAB:s ansökan ska lämnas utan bifall och anför i svar huvudsakligen följande. – Värdet på kontraktet understiger 15 procent av tröskelvärdet. Någon grund för att ogiltigförklara avtalet föreligger inte. Det finns ingen bestämmelse som tvingar en myndighet att

teckna avtal som gäller för längre tid för att på så sätt komma över beloppsgränsen. Det är alltid den upphandlande myndigheten som avgör vad som ska upphandlas och hur lång tid ett avtal ska gälla. Kontraktssumman uppgår till 260 570 kronor och priserna är enligt det undertecknade avtalet fasta per objekt. Anbudet har lämnats i enlighet med en objektsförteckning. Dessa upptar alla objekt där kommunen har ett behov av el-revisionsbesiktning under avtalstiden. Objekt kommer inte att tillkomma. Behovet av el-revisionsbesiktningar för kommunen under avtalsperioden är klart. För det fall att kommunen under avtalstiden bygger nya lokaler kommer inte någon besiktning att behövas. Bolaget har grundat sitt påstående på en viss text i avtalet, punkten 1.2, att objekt kan tillkomma/utgå. Det finns emellertid ingen skrivning i avtalet som medför att ersättning till leverantören ska ändras med anledning av detta. Härtill har kommunen en skyldighet att löpande bevaka att kontraktets värde inte överstiger 287 000 kronor.

DOMSKÄL

Enligt lag (2011:1030) om ändring i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, som trätt ikraft den 1 november 2011, ska äldre bestämmelser gälla för upphandlingar som påbörjats före ikraftträdandet.

Av 1 kap. 2 § punkten 2 LOU framgår att endast 15 och 16 kap. samma lag tillämpas i fråga om offentlig upphandling som avser kontrakt, vars värde understiger de tröskelvärden som anges i lagen.

Av 15 kap. 3 § andra stycket framgår, såvitt nu är aktuellt, att direktupphandling får användas om kontraktets värde uppgår till högst 15 procent av det tröskelvärde som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 och andra stycket LOU.

Av 16 kap. 1 § LOU framgår att en leverantör som anser sig ha lidit eller

kan komma att lida skada i en framställning till allmän förvaltningsdomstol får ansöka om åtgärd enligt 5 eller 15 §§.

Enligt 16 kap. 15 § första stycket LOU ska rätten besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 eller 2 §, 13 kap. 2 eller 5 §, 14 kap. 5 § eller 15 kap. 4 eller 6 §.

Förvaltningsrättens bedömning

Av "Avtal revisionsbesiktningar av elanläggningar" dnr 9585-11 framgår bl.a. följande av punkten 1.2.

Antal objekt framgår av bilaga 1 och 2. Beräknat behov kan komma att justeras (tillkomma/utgå) under avtalstidens gång.

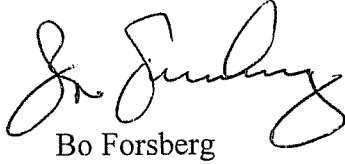
Av dokumentet "Utvärdering" gällande "Direktupphandling avseende Elrevision" framgår att EBAB lämnat lägsta anbud med ett totalpris om 260 570 kronor.

I LOU går beloppsgränsen, fram till den 31 december 2011, för direktupphandling vid ett kontraktsvärde om cirka 287 000 kr. Om detta värde underskrids föreligger ingen otillåten direktupphandling och förvaltningsrätten har här att bedöma det beloppsmässiga värdet av det avtal som slutits mellan Karlstads kommun och EBAB.

Vid beräkning av värdet av ett kontrakt ska även options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats (3 kap. 3 § LOU). Ett avtalsvillkor med innebörden att beräknat behov kan komma att justeras (tillkomma/utgå) under avtalstiden uppfyller enligt förvaltningsrätten inte det krav på konkretion som krävs för att villkoret ska kunna betraktas som en options- eller förlängningsklausul. Förvaltningsrätten har här särskilt fäst vikt vid att kommunens behov även kan justeras på det sätt att delar av

uppdraget kan komma att utgå. Karlstads kommun har invänt att fler objekt inte kommer att tillkomma och enligt förvaltningsrättens uppfattning har ELKAB inte gjort sannolikt att det skulle förhålla sig på annat sätt. Vid dessa förhållanden ska ELKAB:s ansökan lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 B LOU).

Bo Forsberg

Målet har föredragits av förvaltningsrättsnotarien Henrik Melin

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas; anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.